

Zapis in prikaz starejših pesniških besedil ter njihovih variant v TEI

Nina Ditmajer, Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU

Matija Ogrin, Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU

Tomaž Erjavec, Odsek za tehnologije znanja, Institut »Jožef Stefan«

delash kervizhni sodnig? sakai je ljudi bel. Koker
Boga boish? sakai gaishlash. tepish kronash tega
nadoushniga? Zudu de peklerski dahovi tvoi ker-
vizhni Jesek is guta na stergajo!!
Pa tudi tibi jest prasham mei zalouk? Sai de-
lash. nai miblish? de tulkrat. Jecusa u tovimu
blishnima. ferbashnu jodesh? Kervizhnu nataut-
vash? Negevi dobre della na hudobno plat rish.
lashish? Sai dellash? Ai dvoiga brata, nu sestre

Krishou Pot jest tebi gor offri
teshave pouniga Pota, kateriga
greshnika sturou. Jest shelim y

Lovrenc Foglar:

Foglarjeva pesmarica

Foglarjeva pesmarica s srede 18. stoletja je najstarejši ohranjeni slovenski štajerski rokopis pesmi, saj so ga v nasprotju s Kalobskim večinoma napisali Štajer ...

identifikator rokopisa:

država: Slovenija

naselje: Ljubljana

repozitorij: Narodna in univerzitetna knjižnica

identifikacijska številka Nuk: R 281102

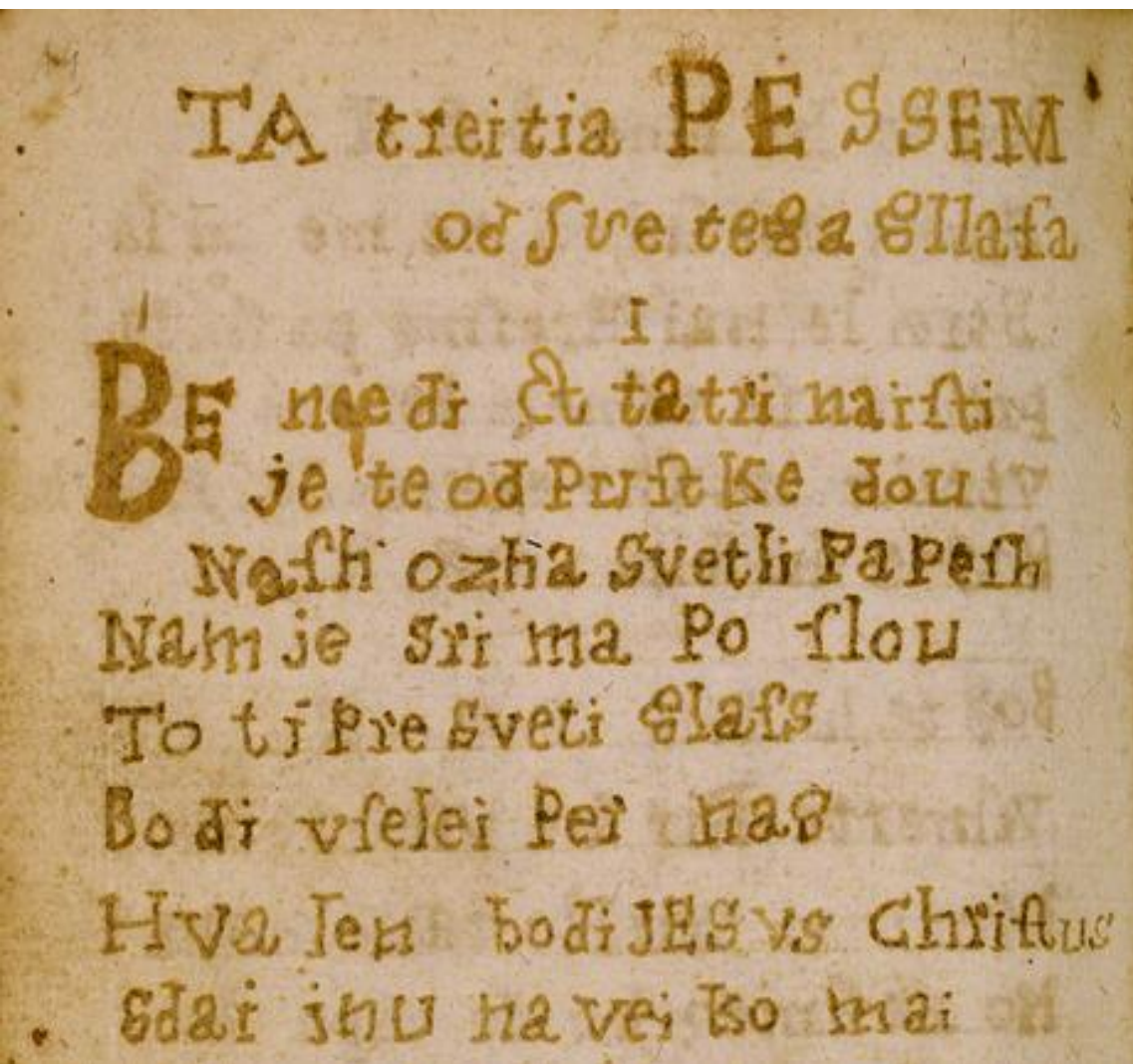
vsebina rokopisa:

povzetek:

Foglarjeva pesmarica s srede 18. stoletja je najstarejši ohranjeni slovenski štajerski rokopis pesmi, saj so ga v nasprotju s Kalobskim večinoma napisali Štajerci. Vsebuje najstarejše marijinoceljske pesmi v slovenščini, štiri svetniške pesmi, pesem v čast Sveti trojici, dve pesmi z eshatološko vsebino, pesem o češčenju Jezusovega imena, postno spokorno pesem in pesem o ljubezni do Boga. Po jezikovnih značilnostih sodeč izvira iz vzhodnoštajerskega prostora. V rokopisu so omenjeni mesto Maribor, reka Drava in cerkev svetega Martina v Kamnici. Nekatere pesmi najdemo še v Pesmarici iz Gorij, Paglovčevi pesmarici, v Cerkvanih pesmih in molitvah, Maurerjevi pesmarici in Krebsovi pesmarici.

Rokopis je vezan v zbornik, ki vsebuje tudi tri tiskane pesmarice: Primož Lavrenčič, *Missionske catholish karshanske pejsme* (1752); Ahacij

DIPLOMATIČNI PREPIS GLAVNEGA BESEDILA


```
<div type="poem">
```

```
<head>TA treitia PE SSEM <lb/>od sve tega gllafa</head>
```

```
<label>1</label>
```

```
<lg>
```

```
<l><persName>Be ne di ct tatri naisti</persName></l>
```

```
<l>je te od pufke dou</l>
```

```
<l>Nafh ozha Svetli PaPesh</l>
```

```
<l>Nam je Sri ma Po fslou</l>
```

```
<lg type="refrain">
```

```
<l>To ti Pre Sveti glafs</l>
```

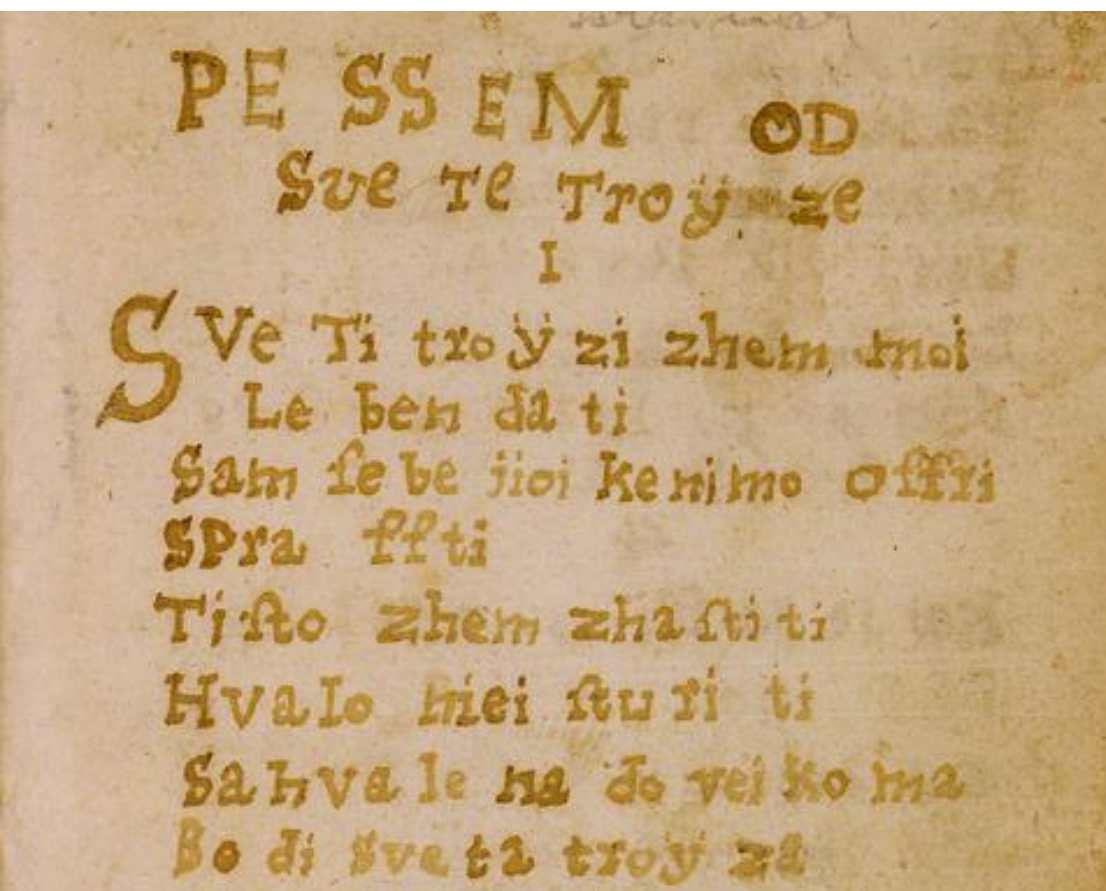
```
<l>Bo di vselei Per nas</l>
```

```
<l>Hva len bodi JESVS ChRITUS</l>
```

```
<l>Sdai inu na vei ko mai</l>
```

```
</lg>
```

```
</lg>
```

```
<div type="poem">  
  <head>PE SS EM OD <lb/>Sve te Troÿ ze</head>  
  <label>1</label>  
  <lg>  
    <l>Sve ti tro ÿ zi zhem moi <lb/>Leben dati</l>  
    <l>Sam fe be jioi kenimo offri <lb/>SPra ftti</l>  
    <l>Tifto zhem zha fti ti</l>  
    <l>Hvalo miei ftu ri ti</l>  
    <lg type="refrain">  
      <l>Sahva le na do vei ko ma</l>  
      <l>Bo di Sve ta troÿ za</l>  
    </lg>  
  </lg>  
</div>
```

Pessem od Svetiga
Iosepha
1. Vsak Brat inu Sestra
Serze Posdigni, Iesusa
Marie Josepha hvali:
Klizi Jesus Maria moja
Serze moj glas, ô Jo-
seph moj varih sdajna
Posledni zhass.

<head><handShift new="#C"/>Pessem od Svetiga <lb/>Iosepha</head>

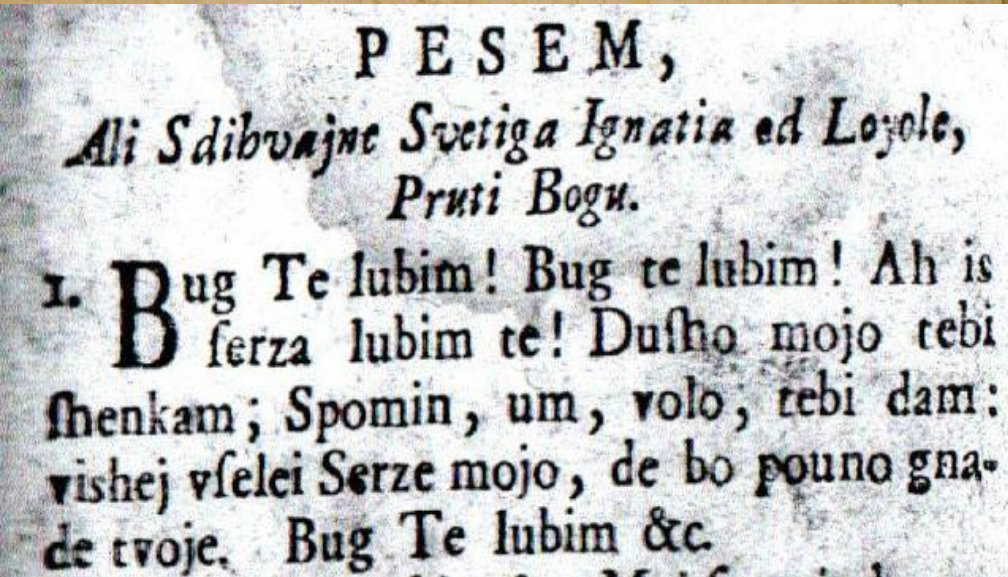
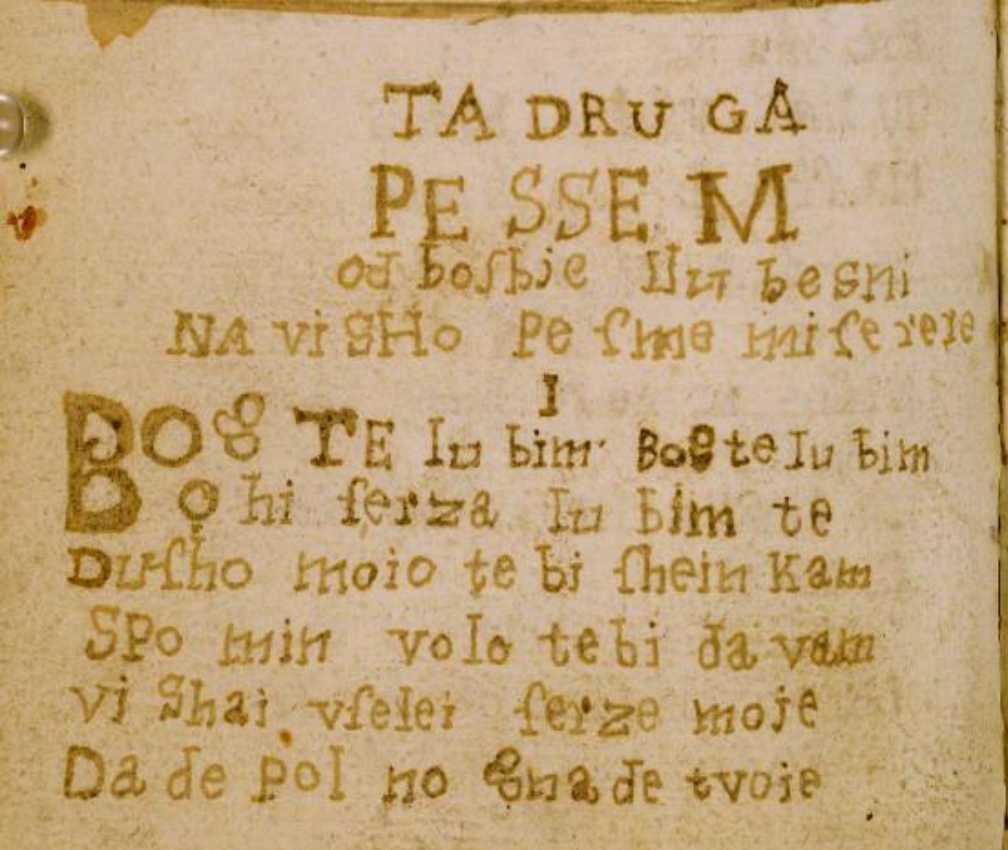
<ab type="lg"><label>1.</label>

<lb/>Vsak Brat inu Sestra <lb/>Serze Posdigni, Iesusa <lb/>Mario Josepha hvali:

<lb/>Klizi Jesus Maria moja <lb/>Serze moj glas, ô Jo-<lb/>seph moj varih sdajna

<lb/>Posledni zhass.</ab>

VARIANTNA MESTA


```
<lem wit="#F">TA DRU GA </lb>PE SSE M </lb>Od bošnje lu besni </lb>NA višHo  
Pe sme mi se re re</lem>  
<rdg wit="#L">PESEM, </lb>Ali Sdibvajne Svetiga Ignatia od Loyole,  
</lb>Pruti Bogu.</rdg>  
</app></head>  
<label>1</label>  
<lg>  
<lg type="refrain">  
<|><app>  
<lem wit="#F">BOG TE lu bim Bog te lu bim</lem>  
<rdg wit="#L">Bug Te lubim! Bug te lubim!</rdg>  
</app></|>  
<|><app>  
<lem wit="#F">O hi ferza lu bim te</lem>  
<rdg wit="#L">Ah is ferza lubim te!</rdg>  
</app></|>  
</lg>  
<|><app>  
<lem wit="#F">Dufho moio te bi fhein kam</lem>  
<rdg wit="#L">Dufho moio tebi fhenkam;</rdg>  
</app></|>  
<|><app>  
<lem wit="#F">Spo min volo tebi da vam</lem>  
<rdg wit="#L">Spomin, um, volo, tebi dam:</rdg>  
</app></|>
```

```

    <lem wit="#F">Ta deveita PEISSEM <lb/>Od Marie Magda le Ne</lem>
    <rdg wit="#M">TA DRdVga pisem od <lb/>MARIE Magdalene</rdg>
    <rdg wit="#NS">Pefem od Marie Magdalene.</rdg>
  </app></head>
<pb facs="#fog_21v"/>
<label>1</label>
<lg>
  <|><app>
    <lem wit="#F">MAri ia Magda le na</lem>
    <rdg wit="#M">An Bart Magdalena</rdg>
    <rdg wit="#NS">Maria Magdalena,</rdg>
  </app></|>
  <|><app>
    <lem wit="#F">je vui shgana od plamena</lem>
    <rdg wit="#M">je vshgana od plamena</rdg>
    <rdg wit="#NS">vushgana od plamena,</rdg>
  </app></|>
  <|><app>
    <lem wit="#F">Od ti ftih nezhiŧtih greshninava<add>t</add></lem>
    <rdg wit="#M">vseh tiŧteh nazhiŧtah pregrishna<gap/></rdg>
    <rdg wit="#NS">vse tistih nezhistih, no fhlehtnih navat,</rdg>
  </app></|>
  <|><app>
    <lem wit="#F">She li Mor ta je perte kla</lem>
    <rdg wit="#M">prishva je nei Marta</rdg>
    <rdg wit="#NS">knje Marta pertezhe,</rdg>
  </app></|>
  <|><app>
    <lem wit="#F">Ju je profsla no ie re kla</lem>
    <rdg wit="#M">je Rekva je diava</rdg>
    <rdg wit="#NS">njo prosi no rezhe,</rdg>
  </app></|>

```

```
</head>Viri</head>
```

```
<listWit>
```

```
<witness xml:id="F">
```

```
<label>Foglar</label>
```

```
<bibl><title>Foglarjev rokopis</title>, NUK</bibl>
```

```
</witness>
```

```
<witness xml:id="G">
```

```
<label>Gorje</label>
```

```
<bibl><title>Pesmarica iz Gorij</title>, NRSS Ms 113</bibl>
```

```
</witness>
```

```
<witness xml:id="P">
```

```
<label>Paglovec</label>
```

```
<bibl><title>Paglovčeva pesmarica</title>, NUK</bibl>
```

```
</witness>
```

```
<witness xml:id="L">
```

```
<label>Lavrenčič</label>
```

```
<bibl>
```

```
<title>Misijonske pesme inu molitve</title>
```

```
</bibl>
```

```
</witness>
```

```
<witness xml:id="K">
```

```
<label>Krebs</label>
```

```
<bibl><title>Krebsova pesmarica</title>, NRSS Ms 022</bibl>
```

```
</witness>
```

```
<witness xml:id="C">
```

```
<label>Cerkvene</label>
```

```
<bibl><title>Cerkvene pesmi in molitve</title>, NRSS Ms 052</bibl>
```

```
</witness>
```

```
<witness xml:id="M">
```

```
<label>Maurer</label>
```

```
<bibl><title>Maurerjeva pesmarica</title>, NUK Ms 1485</bibl>
```

```
</witness>
```


ORODJA ZA PRIKAZ IN ANALIZO BESEDIL

- XSLT (XSL pretvorbe), XSL = eXtensible Stylesheet Language
- Versioning machine (orodje za prikaz in primerjavo različnih verzij literarnega besedila)
- TEI Critical Apparatus Toolbox
- Edition Visualization Technology

<lem wit="#F">Taoffma </lb>PE SSEM </lb>Od te prezhudeshne TeRo</lb>Larlke
 Divize Svete </lb>NOTT BUR GE</lem>
 <rdg wit="#P">Peifsem </lb>od S. NottBurge Tyrolarske Divize </lb>v kateri
 je fapopadenu nie suetu </lb>shiulenie. </lb>Na to nemshko visho
 </lb>mit traumen mueß ih meines </lb>standt. etc. </lb>Drukana v'
 Lublani 1738.</rdg>
 </app></head>
 <label>1</label>
 <lg>
 <|><app>
 <lem wit="#F">Po flufhai kaiti jaf povem</lem>
 <rdg wit="#P">Poslushei kar ti jest povem</rdg>
 </app></|>
 <|><app>
 <lem wit="#F">Kai ti ozhem osnani ti</lem>
 <rdg wit="#P">Kar ti zhem osnanite</rdg>
 </app></|>
 <|><app>
 <lem wit="#F">Nesna nu le tu do vñih mo<unclear>u</unclear></lem>
 <rdg wit="#P">Nasnano le to do fedei</rdg>
 </app></|>
 <|><app>
 <lem wit="#F">No tt burgo zhem zha fsti ti</lem>
 <rdg wit="#P">Nottburgo zhem zhastite</rdg>
 </app></|>
 <|><app>
 <lem wit="#F">No tt Burga je Tÿ Rolarza</lem>
 <rdg wit="#P">Nottburga je Tyrolarza</rdg>
 </app></|>

{Taoffma
PE SSEM
Od te prezhudeshne TeRo
Larlke Divize Svete
NOTT BUR GE|Peifsem
 od S. NottBurge Tyrolarske Divize
 v kateri je fapopadenu nie suetu
 shiulenie.
 Na to nemshko visho
 mit traumen mueß ih meines
 standt. etc.
 Drukana v' Lublani 1738.}

1

{Po flufhai kaiti jaf povem|Poslushei kar ti jest povem}
 {Kai ti ozhem osnani ti|Kar ti zhem osnanite}
 {Nesna nu le tu do vñih mo|Nasnano le to do fedei}
 {No tt burgo zhem zha fsti ti|Nottburgo zhem zhastite}
 {No tt Burga je Tÿ Rolarza|Nottburga je Tyrolarza}
 {S nto lar lke Do li ne|S' Intolarske dolline}

[Page]

{Poshtenih pur garskih ludi|Poshtenih Purgaskih ludy}
 {Prav frezhne korenine|prou frezhne korenine.}

2

{Nienistarlhi fo premo shni bili|Nie starshi fo premoshni bli}
 {Per tem Boga boi je zhi|Per tem bogabojezhi}
 {Kai je Nott Bur gi knuzu bilo|Kar ie Nottburgi k nuzu blu}
 {jenu k posebni frezhi|Inu k' posebne frezhe.}
 {Le pu je pod vu zhe na bla|lepu je poduzhena bla}
 {Dershana k vñi svetu fti|Jenu k posebne frezhe
 Dershana k' use fuetusti}
 {To je pak zelu lehku bilo|To je pak zello lohku blu}
 {Sa nje la ftne Krot kufti|fal'nje lestne krotkusti.}

1.1.1.8. Taoffma PE SSEM Od te prezhudeshne TeRoLarke Divize Svete NOTT BUR GE¹⁷⁶

1

Po flufhai kaiti jaf povem¹⁷⁷

Kai ti ozhem osnani ti¹⁷⁸

Nesna nu le tu do vlih mou¹⁷⁹

No tt burgo zhem zha fsti ti¹⁸⁰

No tt Burga je Tÿ Rolarza¹⁸¹

S nto lar lke Do li ne¹⁸²

Poshtenih pur garskih ludi¹⁸³

Prav frezhne korenine¹⁸⁴

Po flufhai kaiti jaf povem] F; Poslushei kar ti jest povem (P)

Kai ti ozhem osnani ti] F; Kar ti zhem osnanite (P)

Nesna nu le tu do vlih mou] F; Nasnano le to do fedei (P)

No tt burgo zhem zha fsti ti] F; Nottburgo zhem zhastite (P)

No tt Burga je Tÿ Rolarza] F; Nottburga je Tyrolarza (P)

S nto lar lke Do li ne] F; S' Intolarske dolline (P)

Poshtenih pur garskih ludi] F; Poshtenih Purgaskih ludy (P)

Prav frezhne korenine] F; prou frezhne korenine. (P)

TEI Critical Apparatus Toolbox

Text according to F

Foglarjeva pesmarica Elektronska znanstvenokritična izdaja
Delovna verzija Diplomatični prepis z aparatom variantnih mest
pripravila Nina Ditmajer, ZRC SAZU 2018

Diplomatični prepis

MARIA LOVREZASTONDEKARA ZHI IE PVSTILANAPRAVIT
ALI DRVKAT VLETI 1757 L V

Prvi del

PE SS EM OD Sve te Troj̃ ze

↑ 1

Sve ti tro j̃ zi zhem moi Leben dati

↑

Sam fe be jioi kenimo offri SPra ffiti

↑

Tifto zhem zha fti ti↑

Hvalo niei ftu ri ti↑

Sahva le na do vei ko ma↑

Bo di Sve ta troj̃ za↑

2

Od Boga ozhe ta jeft le zhem Sa zhe ti

↑

Ker je mira kel ne dela na Tem fvei ti

Text according to C

Foglarjeva pesmarica Elektronska znanstvenokritična izdaja
Delovna verzija Diplomatični prepis z aparatom variantnih mest
pripravila Nina Ditmajer, ZRC SAZU 2018

Diplomatični prepis

MARIA LOVREZASTONDEKARA ZHI IE PVSTILANAPRAVIT
ALI DRVKAT VLETI 1757 L V

Prvi del

PESSEM od lubesnive Svete Troj̃z↑ 1

K' Sveti Troj̃zi zhem se iast podati↑

Sam sebe, serze, dusho gor' offrati,↑

Zhem io prou zhastiti,↑

hualo tud' storiti:↑

Zheshena inu pohvalena↑

bodi Sveta Troj̃za,↑

2

Od Boga ozheta iast ozhem sazheti↑

K' tir ie mirakelne delau na sveti,↑

niemu na ti semli↑

huala bodi uselj,↑

**Sve ti tro j̃ zi zhem moi
Leben dati**

F] K' Sveti Troj̃zi zhem
se iast podati C